

TOBITI

Enshula-myanzi

¹ Yumvagya emyanzi ya Tobiya*, mugala wa Tobieli, mugala wa Ananieli, mugala w'Aduweli, mugala wa Gabaeli, w'omu bûko bw'Azieli, w'omw'ishanja lya Nefutali.

² Ahekagwa bujà omu mango ga Salimanasari, mwâmi w'e Sîriya, agwârhiragwa aha Tibesi, cishagala ciri ekulyo kwa Kadesi emwa Nefutali, omu Galileya enyanya lya Hasori n'ekumoshô kwa Shefati.

I. Tobiti, îshe wa Tobiya, ahêkwa bujà

³ Niono Tobiti† nagezire omu njira y'okuli n'ey'obushinganyanya. Omu kalamo kâni koshi, nahanyire marhabâle manji kuli bene wîrhu, oku lubaga lwâni, muli balya rhwanayishaga rhuhêrhwe bujà kuguma omu cihugo c'e Sîriya, aha Ninive.

⁴ Erhi nciri murhò, ecihugo câni co cihugo c'Israheli, obûko bwâni bwo bwa Nefutali, bwâli buberulukînwe n'obûko bwa Daudi na Yeruzalemu. N'obwo Yeruzalemu lwâli lugo lwîshogwa omu bene Israheli boshi mpu bakaz'ihâniramwo enterekêro yâbo, bene Israheli boshi. Omwo mwo

* **1:1 1, 1 1, 1;** Izîno ly'omushosi ye Tobiti, n'ery'omugala ye Tobiya. Kwo kuderha «Burhabâle bwa Nyamuzinda». † **1:3 1, 3** Obwêmêre bwa Tobiti buli bunene bwenêne omu kujira aminjà gasîmwa n'amarhegeko.

mwayûbasirwe banagishiramwo ecogo n'aka-Nyamuzinda oku ngasi bûko bw'emyâka yoshi.

⁵ Bene wîrhu boshi n'enyumpa ya Larha Nefutali yoshi, bakâg'irherekêrera akanina omu kushimba akanwa Yerobwâmi, mwâmi w'Israheli ahânaga emwa Dani mpu bakaz'ihêrera oku ntondo y'e Galileya.

⁶ Niene niene nakaz'ijà e Yeruzalemu oku nsiku nkulu, nka kulya linali irhegeko liyandikirwe Israheli ensiku zoshi. Nakazâg'iharhira eyo Yeruzalemu n'ebisârûlwa by'emburho yâni birhangiriza, eby'olubere omu bishwêkwa byâni, n'amôya marhanzi nagûgulaga oku bibuzi byâni.

⁷ Nakazâg'ibihà abadâhwa, bene Aroni, nti bikaz'ikola oku lutari, nakaz'ihana n'entûlo yâni y'engano, ey'idivayi, ey'amavurha, ey'egrenade, ey'emimesa, n'entûlo y'agandi malehe, emwa bene Levi bakâg'ikola aha Yeruzalemu. Entûlo ya kabirhi. erya ya ngasi myâka ndarhu nagent'ikayihana omu nsaranga aha Yeruzalemu, ngasi mwâka.

⁸ Entûlo ya kasharhu nakayigabira abakenyi n'enfûzi na ngasi bandi barhînya Nnâmahanga, bakazâg'iyûshûka oku bâna b'Israheli. Nakazâg'ibagabirayo ngasi myâka isharhu, kandi rhwanayirya nka kulya binadesirwe omu bitabu by'oburhegesi bwa Mûsa, n'omu kushimba amarhegeko rhwasigiragwa na Debora, nina wa Ananieli, yerigi larha orhuburha; bulya larha ali erhi afîre, ansiga bufûzi.

⁹ Erhi mbà nkola mulamba mukulu, nayanka omukazi w'omu bûko bwîrhu, oderhwa Ana, namuburhakwo omwânarhabana, namuyîrika izîno

Iya Tobiya.

¹⁰ Nanacihêkwa bujà e Sîriya, n'erhi mbà namâgwârhwà bujà, naj'ibêra e Ninive. Bene wîrhu boshi n'abandi b'omu mulala gwîrhu bakaz'ilya ebiryo by'abapagani.

¹¹ Niehe nanga, ntalyaga ebiyro by'abapagani‡.

¹² N'ebwa kubà nakazâg'iyîbuka Nyamubâho, Nyamuzinda wâni, n'omurhima gwâni goshi,

¹³ Ow'Enyanya ampà iragi ly'okurhona emwa Salimanasari. Nie nakâg'imugulira ngasi ebi analagîrîrekwo.

¹⁴ Ntahasagya okujà e Mediya okugend'igulirayo ebyâge, kuhika alinda afà. Kandi birya nagulaga Gabayeli mugala wa Gabri w'omu cihugo ca Mediya, nanakâbîkiraho enshoho zakazâg'ijamwo talenta ikumi za nsaranga.

¹⁵ Erhi Salimanasari afà n'erhi omugala Senakeribu ayîma, enjira z'e Mediya zazibwa ntacihashaga okujà e Mediya.

¹⁶ Omu mango ga Salimanasari nalimpîre bene wîrhu, balya b'omu bûko bwâni, marhabâle manji,

¹⁷ nakahà abashalisire omugati, n'abarhagwêrhi eci bayambala nakabaha eby'okuyambala. N'erhi nankanashimanyire muguma w'omu ishanja lîrhu afîre,

‡ **1:11 1, 11** Ebyo biryo biri bikage, owabirire anazira. Biri biryo by'abapagani. Lolà Murh 9, 4; Lev 11; Lush 14, 3-21. Abayahudi balilahire okukaz'ilya ebiryo byankarhuma bâzira, ci bwenêne erhi barhenga elubungo (Dan 1, 8; Ydt 12, 2). 1. 17: Okubula ecabisha kwâli kuhehêrwa bwenêne. Lolà Lush 21, 22-23; 1 Bâm 14, 11; Yer 16, 4; 22, 19; 25, 33; Eze 29, 5; kwo kuderha oku lyâli irhegeko litagatîfu okubisha abafu (Rhulole muli 2 Sam 2, 5; Burh 7, 33; 38, 16).

banamukabulire enyuma ly'enkûta za Ninive, nanj'imubisha.

¹⁸ Kandi nakaz'ibisha ngasi boshi bakâg'iyîrha na Senakeribu, amango ayishaga ayâka kurhenga e Yudeya erhi ensiku zâge za okuhanwa n'Ow'enyanya zamahika, erhi birya bigalugalu byâge agaluhagamwo birhuma. Kuli ago mungo gwâge, ayîrha bene Israheli banji, nagend'ikazimba emibiri yâbo n'okuyibisha; kandi Senakeribu anabalonza anababule.

¹⁹ Muntu muguma w'e Ninive akanya agendinshobeka emunda mwâmi ali oku nie nababishire: Nakaz'ijà nacîfulika. Erhi nyumva oku mwâmi abwîzirwe bwinjà ebijiro byâni n'oku akazâg'inonza mpu anige, nayôboha, nayâka, namuyongoloka.

²⁰ Ebyâni byoshi babihâha, barhasizagya cici; byoshi byajà omu mbîko ya mwâmi, okuleka mukânie Ana na mugala wâni Tobiya.

²¹ Kurhageraga nsiku makumi anni erhi abagala oku banali babirhi bamuyîrha banayakira omu birhondo by'Ararati. Omugala Asaradoni ayîma omu byâge. Naye oku ayîma ayîmanza Ahikari, mugala wa mukulu wâni Anaheli, mpu abè murhambo w'ebirugu byâge byoshi omu bwâmi bwâge. Amuhà abuhashe oku by'oburhegesi byoshi.

²² Okubundi Ahikari andagira, nashubira e Ninive, nabona oku bulya Ahikari ye wali mukulu w'abarhanza amamvu, ye wali mubîsi w'akashè, na murhambo w'e mparûro, amango ga Senakeribu, mwâmi w'abantu b'e Sîriya. Asaradoni amushubiza omu cikono câge, ali mu-

gala wa mukulu wâni na w'omu mulala gwâni.

II. Okuhûrha kwa Tobiti

2

¹ Omu mango ga Asaradoni, nashubira omu nyumpa yâni, bangalulira na mukânie Ana, n'omwâna wâni Tobiya. Oku lusiku lukulu lwa Pentekoste, lwo lusiku lukulu lw'emigobe, banjirira olusiku lukulu lwa Pentekoste nanacicîlambûla nti nkolaga nalya.

² Banaciyisha bandwîrhîre amêza n'ebiryo mwandu. Nanacibwîra mugala wâni Tobiya, nti: «Mwâna wâni, okanye okashîmâna omukenyi w'omu bene wîrhu balya bayishaga eno Ninive, akanaba acilanga buzibu ebya Nnâmahanga, onamulêrhe, rhulye naye. Nakulinda kuhika ogaluke, mwâna wâni».

³ Tobiya anakanya, ajà alonza ntyo omukenyi muli bene wîrhu. Anacishubûka, ambwîra, erhi: «Larha». Nâni nti: «W'oyo mwâna wâni». Anacinshuza, erhi; «Larha, alà oku muntu muguma w'omu lubaga lwîrhu anizirwe, banamukabulira embuga konene, anaciri ahôla, bamutwa igosi».

⁴ Nanacicîrhuna embuga, naleka ebiryo buzira kulyakwo, nanacimukûla mulya njira, namubîka omu nyumpa nti nyîsh'imubisha hano izûba lihorha.

⁵ Erhi ngaluka, nacîkalaba, nalya ebiryo byâni nankola ndi omu mishîbo.

⁶ Nakengera kulya omulêbi Amosi aderhaga koshi kuli Beteli, erhi: «Ensiku nkulu zâwe zanacibè mishîbo n'enyimbo zâwe zoshi zibè ndûlù».

⁷ Nanacirhondêra okulaka. Erhi izûba libà lyamâhorha, naj'ihumba omwîna, namubishamwo.

⁸ Abalungu bâni bakaz'inshekera, banakâderha, mpu: «Arhaciyôboha, mîra bajaga bamulonza mpu bamuyîrhe erhi okwo kurhuma, anaciyaka, obonage oku kandi y'oyu warhondîre okujà kwa bisha abantu».

⁹ Muli ebyo bijingo nanacikanya naj'ikalaba, nanacijà aha cogo, nacîgwishirira aha lukûta lwa cirya cogo n'irhwe erhi liri libwikûle, idûrhu lirhuma.

¹⁰ Ntalimanyire erhi okwo lukûta kwàli ebitorha aha nyanya zâni; amazîngonoko gâbyo ganacintogera omu masû ganaciri madurhu, garhuma nahûrha. Nakaz'igend'icîbukîsa emw'abafumu, ci oku badwîrhe bampira amafumu omu masû erhi n'okuhûrha kwâni kwajà kwayûshûka, kuhika nahûrha loshi. Amasû ganfa ntyo myâka ini yoshi. Bene wîrhu boshi bababala bwenêne erhi nie ntuma; Ahikari andisa myâka ibiri embere ajè Elimayidi.

¹¹ Ago mango, mukânie Ana ajà alimya, okujà ajira emikolo y'okuluka emishangi y'ecitâni anahâbirwe,

¹² amâyûsa omukolo bayumvanyagya banamuhà oluhembo. Omu nsiku nda z'omwêzi gwa Distrosi erhi amâyûs'ijira omushangi, aguhà balya akazâg'ikolera, nabo banacimukamasa nk'oku anali akwânîne, n'omu kumuhemba banacimuhà omwânahene mpu lwîko lwâge.

¹³ Erhi ahika aha mwâni, olya mwânahene arhondêra okuyâna, nanacimuhamagala, namudosa, nti: «Ngahi oyu mwânahene

amârhenga? Akabà kuzimbwa azimbagwa oyu? Shubiza emwa bene ye bulya rhono rhurhagwêrhi obuhashe bw'okulya ebintu by'obushambo».

¹⁴ Anacinshuza, erhi: «Nanga bamumpâga nka luhembo kuli ebi bankamasagya». Ntayêmêraga la, nanacimusêza nti kuhika amugalulire bene ye (nanacimubêra burhè). Buzinda, anacimbwîra, erhi: «Zirya ntûlo zâwe ngahigi ziri, na birya bijiro byâwe ngahigi biri? Boshi bamanyire bwinjà oku ntabunguke warhenzizemo!»

3

Omusengero gwa Tobiti

¹ Nieshi nalibuka bwenêne la, n'omu kulibuka ntyo, nakahûna Nnâmahanga nanavugumula emirenge, nti:

² Nêci, oli mushinganyanya, Yâgirwa Nyakasane, n'ebijiro byâwe bibà bishingânîne, amâjira gâwe gali ga bonjo na g'okuli. Wêne we otwîra igulu olubanja.

³ Na buno, Yâgirwa, onyibukage nâni, lolà omanye wakampana erhi byâha byâni birhuma, nîsi erhi buhwinja bwâni, kandi erhi n'ebyâha by'ababusi bâni ngasi aha banakugayikize hoshi.

⁴ Nabuzire bushimba amarhegeko gâwe, nâwe waleka barhuhagula, rhwajà bujà, rhwahinduka masheka na kagayo emwa ngasi mashanja banarhuhekaga bujà.

⁵ Nêci, mwa gano mango, obucîranuzi bwâwe bwa ngasi lubero buli bw'okunali omu kumpana erhi mabî gâni garhuma, bulya rhurhashimbaga

amarhegeko gâwe, rhurhanakulikiraga olugendo lw'okunali emunda oli.

⁶ Buno, Yâgirwa, onjirirage nk'oku onabwîne osîmire, onarhegeke ntengemwo omûka, ncîshubirire katulo. Ci kuli kwinjà ncîfire erhi kwo; ahâli h'ebîra bijâci by'obunywesi ndwîrhe nayumva, n'omungo munene gungwêrhe. Nyakasane, ojire mâshi nâni ntenge muli ezi mbaka, oleke nâni njè ahantu h'ensiku n'amango, orhanayasagya obusù bwâwe, Yâgirwa. Na kandi kuli nie kuli kukulu okufâ ahâli h'okubona amalumwa ga bene aga omu buzîne bwâni n'okukaz'iyumva ebijâci bya bene ebi.

III. Amalibûko ga Sara

⁷ Muli ago mango naye Sara mwâli wa Ragweli w'omu Mediya anaciyumva ebijâci byarhenga kuli muguma omu bajà-kazi b'îshe.

⁸ Okwo bulya ali amâyankwa na balume nda banayîrhwa n'omuzimu mubî Asimodeya*, embere bajè haguma nk'oku binayandikirwe abakazi. Oyo mujà-kazi anacimubwîra, erhi: «Wênene okaz'iyîrha babalo: kali wamâjà kuli balume nda na ntâye ciru n'omuguma osag'ibà izîmi lyâge.

⁹ Carhuma wakarhulibuza, warhushûrha mpu kwenge babalo bafîre! Okajà aha bajire n'îrhondo rhurhabonaga kuli we oli akarhabana, oli akanyere, ciru n'eriguma».

* **3:8 3, 8** Asimodeya: liri izîno lya muzimu muguma. Sara ali nk'owazimuhirwe n'oyo muzimu mpu arhag'îheruka. Omu mango ga mîra bwenêne, erhi omuntu akafire erhi akalwâla, kanjikanji bakâg'imanya mpu bashetani erhi bazimu bamulwâzize erhi bamunizire (Rhulole muli Mat 9, 32; 12, 22; Luk 11, 14; 13, 11.16).

¹⁰ Olwo lusiku ababala bwenêne, arhenga omulenge n'erhi abà amasôkera enyanya omu mw'îshe, alonza okucîmanika. Erhi ashibirhanya aderha, erhi: «Nanga, lyo balek'ikayîsh'ijâcira larha n'okumubwîra mpu: walibusire mwânanyere muguma wanamurhonya, ci acîmanisirage omu buhanya bwâge. N'aho nanarhuma abungulukira ekuzimu erhi mungo gurhuma muli bulà bushosi bwâge. Okukulu kuli nie, arhali kucîmanika, ci kukahûna Nnâmahanga anyîrhe erhi kwo ahâli h'okukâyumva malumwa gabene aga omu kalamo kâni».

¹¹ Ago mango alambulira amaboko embuga omu kabonezo, anacishenga, erhi: Oganze Yâgirwa Nyamuzinda w'olukogo n'izîno lyâwe lije irenge emyâka n'emyâka!

¹² Buno, Yâgirwa, nyinamulîre amalanga n'obusù bwâni emunda oli.

¹³ Ojire akanwa kâwe katenze muli eri igulu ndek'icikayumva ebi bijâci.

¹⁴ Omanyire wêne Yâgirwa oku ncibà mwimâna, ntasâg'ihemuka n'obûko mulume.

¹⁵ Omanyire n'oku ntasâg'izînza izîno lyâni nîsi erhi izîno lya larha eno munda rhwadwîrhe bujâ. Ndi mwanacûsha, na larha arhagwêrhi ciru ehindi hyâna hyankayîma omu byâge; arhagwêrhi oyu balondana naye, erhi wundi w'omu mulala gwa hôfi, nîsi erhi wundi kône w'omu mulala, olya nakaderha nti nacîlanga nyîsh'ibà mukâge. Namâhaza balume nda, bici byankacirhuma nalama? N'akabà orhalonzizi okunyîrha, Yâgirwa, oyumvîrhize ogu mulenge gwâni: ntacilonzizi nkazijâcirwa!

¹⁶ Ago mango eyo misengero ibirhi yanaciyumvîkana embere z'irenge lya Nyamuzinda.

¹⁷ Rafaheli anacirhumwa okugend'ifumya abo bantu bombi: Tobiti mpu obuhûrha bumurhenge omu Mûsa, ashub'ibona n'amasû gâge obulangashane bwa Nyamuzinda, naye Sara mwâli wa Ragweli mpu aj'ibà mukà Tobiya mwene Tobiti, anamurhenzekwo olya muzimu mubî Asimodeya, bulya Tobiya ye wali okwânîne okuyîma muli oyo mukazi, kulusha abandi boshi barhang'igilonza okumuyanka. Ago mango Tobiti agogonyoka halya muhanda gwâge, ajà omu nyumpa, Sara naye, mwâli wa Ragweli, anacibun guluka arhenga muli erya nyumpa y'enyanya.

IV. Tobiti ahanûla omugala Tobiya

4

¹ Olwo lusiku Tobiti akengêra oku abîkisize Gabaeli w'e Ragesi, ensaranga zâge omu Mediya.

² Yêne acîjà emurhima, erhi: «Lolà oku nahunyire okufà, cankarhumaga ntahamagala mugala wâni Tobiya n'okumubwîra ogw'ezôla nsaranga embere nfè?»

³ Anacihamagala omugala Tobiya emunda ali, anacimubwîra, erhi: «Oyîsh'imbisha bwinjà bwinjà amango nafà. Okâkenga nyoko n'irhondo orhamulekêreraga ciru n'olusiku luguma, okajira okwankamusîmîsa na ntyo irhondo omanyey wankamubabaza omurhima oku busha.

4 “Okaz’imukenga bwenêne, mwâna wâni, bulya abwîne mbaka nyinji we orhuma amango anali akuhêrhe omu nda yâge goshi, amango anafê onamubishe hôfi nâni nshinda nguma”».

5 Omu nsiku z’akalamo, mwâna wâni, Okâkengêra Nyamuzinda, orhôle omuhigo gw’okurhamuhemukira n’ogw’okushimba amarhegeko gâge. Okajira ebijiro bishingânîne omu nsiku z’obuzîne bwâwe zoshi, irhondo orhahîraga okagera omu njira y’obulenzi.

6 Nka kulya abajira eby’okuli bayololoka omu mirimo yâbo yoshi, kwo na kuguma ngasi bajira ebishingânîne nabo.

7 Oku bintu ogwêrhe, okaz’iyankakwo ebi warhabalamwo abandi bantu. Obusù bwâwe irhondo burhayûbîzagya embere z’omukenyi, na ntyo Nyamuzinda arhankayûbîza kuli we.

8 Okajira oburhabâle nk’oku ebirugu byâwe binali: nka ogwêrhe hinyi orhabâga nshonyi za kurhabâla n’ehyo hinyi ogwêrhe.

9 Okwo bulya erhi wêne odwîrhe wacîlundikira omuhako omu nsiku zâwe z’amalagîrire*.

10 Bulya okurhabâla abandi kunayôkole omuntu, kumurhenze omu lufù, kurhankaziga ajâ ahantu h’omwizimya.

11 Bulya oku ngasi banajira ntyo, oburhabâle bwâbo eri nterekêro bahânyire emw’Ow’Enyanya.

12 Mwâna wâni, ocîlange oku bugonyi, na burhanzi oyanke omukazi w’omu bûko bwâwe. Orhayankaga omukazi w’ahandi, olya orhali

* 4:9 4, 9 Okurhabâla abakenyi, kunarhume Nnâmahanga arhufa lukogo ci bwenêne amango rhuli omu kanga k’okufâ.

w'omu mulala gw'a babusi bâwe, bulya rhubà bene abalêbi: Nûhu, Abrahamu, Izaki na Yakôbo bo babusi bîrhu abo kurhenga mîra. Mwâna wâni, omanyè oku abo boshi bayansire abakazi emwa bene wâbo, banagishwa omu bâna bâbo n'iburha lyâbo linahabwe igulu lyoshi nka kashambala kâbo.

¹³ Ntyo, mwâna wâni, okâzigira bene winyu, n'irhondo omanyè wanakabagayaguza, babè bânarhabana babè bananyere b'omu bûko bwâwe. Orhôle omukazi mulibwo. Bulya akagayo kanahonye omuntu, karhume abula n'omurhûla. Okurhakola akantu kunarhume omuntu ashubira nyuma anakene bwenêne, bulya obwôlo ye nina w'ishali.

¹⁴ Omukamarho gw'omuntu wagukoleraga irhondo omanyè guruhalegemaga omwo mwâwe, ci onamuhè duba duba gulya mukamarho gwâge na ntyo wanakolera Nyamuzinda, naye anakukamasa. Obè mwîrhonzi, mwâna wâni, omu bijiro byâwe byoshi n'okûla walezirwe bwinjà kukâshokolera olugendo lwâwe loshi.

¹⁵ Oku orhankasîma, nâwe orhakujiriraga owundi muntu. Orhakazâg'inywa idivayi mpu kuhika olaluke, irhondo endalwè erhâbâga omu ngeso zâwe.

¹⁶ Omugati gwâwe oguhekwo oshalisire n'omulondo gwâwe yambisamwo orhayambirhi cici. Ebisigîre omu birugu byâwe, rhabâlamwo abandî, orhanabêraga obwo burhabâle mutula.

¹⁷ Olumîze emigati n'idivayi oku nshinda y'abashinganyanya, ci omanyè orhahâga omunya-byâha.

¹⁸ Okâyumvirhiza ihano ly'omuntu mwîrhonzi n'irhondo orhahîraga okagayaguza ihano ly'obunguke. Ngasi mango okâkuza Nyakasane Nyamuzinda wâwe, onakamuhûna amâjira gâwe goshi gayôrhe gayumânîne.

¹⁹ Emihigo n'e njira zâwe zoshi bikugendekere bwinjà, bulya arhali amashanja goshi gajira omuhigo mwinjà. Ci konene Nyamuzinda yêne ohâna iragi, yêne onanyihya omuntu nk'oku analonzize. Nêci obwo, mwâna wâni, okashimba ago marhegeko n'irhondo garharhengaga omu mirhima gwâwe.

²⁰ Nkumanyîsizagye buno oku nabisize talenta ikumi emwa Gabaeli, mugala wa Gabri, w'e Ragesi omu Mediya.

²¹ Orharhînyaga okujayo, mwâna wâni bulya rhukola bakenyi: wanabona bugale bunji nk'orhînya Nyamuzinda, nk'oyaka ngasi câha na nk'onakajira ebishingânîne embere za Nyakasane Nyamuzinda.

V. Omuntu mwîkubagirwa walusa Tobiya

5

¹ Oku handi Tobiya anacishuza îshe Tobiti, erhi: «Larha okuwantegesire koshi nakujira.

² Ci konene kurhi nakahashamwo okubona oyo muntu? Arhanyishi, nâni ntamuyishi. Cimanyîso cici nankamuhâga lyo amanya, ananyêmêrere n'okumpà ezo nsaranga? N'enjira y'okujà eyo Mediya, ntayiyishi.»

³ Tobiti ashuza omugala Tobiya, erhi: «Ampîre ecimanyîso c'okwo rhwalagânanaga, nâni namuhà ecindi. Nacijira kabirhi na ngasi muguma ayanka cigabi ciguma, eco cigabi ciguma nacibîka n'ezo nsaranga. Lolaga oku ekola myâka makumi abirhi eno kurhenga mbîsize ezo nsaranga. Ci, mwâna wâni, okanyagye oje walonza omuntu mwîkubagirwa mwankagenda naye, hano mugaluka, nanayîsh'imujuha; n'enyuma z'aho warhola ezo nsaranga emwa Gabaeli».

⁴ Tobiya anacihuluka, ajà alonza omuntu omanyire enjira bankagenda naye e Mediya. Oku ahuluka, tundu kuli Malahika Rafaheli, ci arhali amanyire oku ali malahika wa Nyamuzinda.

⁵ Anacimudôsa, erhi: Yâga mwîra, oli wa ngahi? Naye, erhi: Ndi muguma w'omu bene Israheli, bene winyu: ndi kola eno munda. Anacimudôsa, erhi: «K'orhankamanya enjira eja e Mediya obu?»

⁶ Naye, erhi: «Nêci, nanyije kanji kanji, mmanyire olw'enjira zâyo zoshi. Kanji kanji nankaja e Mediya, mpande n'aha mwa mwene wîrhu Gabayeli ôbà e Ragesi omu Mediya: Hali lugendo lwa nsiku ibirhi ngumagumà, kurhenga Ekbatani kujà e Ragesi, bulya kuli oku ntondo».

⁷ Anacimubwîra, erhi: Mwîra, nindaga, ntang'igend'ibwîra Larha, bulya ndi n'obulagîrire bw'okugenda nâwe, na hano rhugaluka nayîsh'ikulyûla.

⁸ Anacimushuza, erhi: Nalinda, ci konene orhalegemaga.

⁹ Tobiya anacikanya ajibwîra îshe, erhi: Lolà oku namâbona omuntu wa muli bene wîrhu,

bene Israheli. Tobiti anacimubwîra, erhi: Kanya ompamagalire oyo muntu, lyo manya ali wa kuli bene ndi, ali wa mulala guhi n'erhi ali muntu wakucîkubagirwa, kandi erhi muntu mwankagenda naye. Tobiya anacihuluka, aj'ihamagala olya wâbo, anacimubwîra, erhi: Mwîra, larha akulonza.

¹⁰ Malahika anacijà omu nyumpa, Tobiti ye murhangiriza anacilamusa, owâbo anacimubwîra, erhi: Oshagaluke bwenêne. Tobiti ashubiriza, erhi: Bushagaluke buci nankacibona nâni. Niono nkola muntu orhacijira masù, ntacibona obulangashane bw'oku nkuba, cindwîrhe nagukuliza omu ndunduli y'omwizimya nka mifù erya erhacibona bulangashane. Nkola ncibêra omu karhî k'abafire, nkola nkayumva abantu baderha ntanababone. Naye anacimushuza, erhi: Langâlira! osimike Nyamuzinda akola ahizire ensiku zâwe z'okufuma hôfi, olangâlire kône! Tobiti anacimubwîra, erhi: Mugala wâni Tobiya alonza okujà e Mediya: ka wankanahasha okujayo naye, omuluse? Nayîsh'ikujuha, mwene wîrhu. Naye anacishuza, erhi: Nêci nanahasha okugenda naye Manyire enjira zoshi na kanji kanji najîre e Mediya, nagezire omu rhubanda rhwayo rhwoshi, nasôka n'oku ntondo zâyo zoshi n'enjira zâyo nziyishi*.

¹¹ Tobiti anacimudôsa, erhi: Mwene wîrhu, oli w'omu mulala guhi n'obûko bwâwe muli baci?

* **5:10 5, 10** Ogu mulongo mulîmulî gurhenzire muli Bible de Jérusalem en ligne na Ebibliya Ntagatifu, Verbum Bible, Kinshasa 1992

Ombwîre nâni, mwene wîrhu.

¹² Naye anacimushuza, erhi: Bulagîrire buci oli n'obûko? Tobiti anacimushuza, erhi: Mwene wîrhu, nalonza okumanya oli mwene ndi n'izîno lyâwe we ndi.

¹³ Anacimushuza, erhi: Nie Azariyasi, mugala wa Ananiyasi mukulu, w'omu bene winyu.

¹⁴ Tobiti anacimushuza, erhi: Koko, mwene wîrhu; ndamusize, orhabêraga burhè mwene wîrhu bwenge nalonzagya okumanya eby'okuli n'omulala gwâwe. Kwamabonekanaga oku oli mwene wîrhu n'oku oli w'omu mulala mwinjà. Nayishigi Ananiyasi na Natani, bombi bene Semeliyasi mukulu nabo bakazâg'ijà e Yeruzalemu n'okuharâmya nâni, barhanahabukaga omu njira y'obuhwinja. Bene winyu bali bantu binjà bwenêne, oli w'oku cisiki cinjà. Nêci, kwokwo.

¹⁵ Anacimubwîra, erhi: Ngasi biyêrekîre omukamarho gwâwe, nakaz'ikuhà drakma nguma ngasi lusiku na ngasi bindi onalagîrîrekwo na mugala wâni. Genda na mugala wâni,

¹⁶ ciru nakuyushulira omukamarho gwâwe. Anacimushuza, erhi: Rhwagenda naye orhayôbohaga. Rhwagenda bwinjà, rhunagaluke hano mwâwe bagumagumà, bulya enjira eri nyinjà.

¹⁷ Tobiti anacishuza, erhi: Mugendage n'omugisho, mwene wîrhu. Anacihamagala omugala, amubwîra, erhi: Mwâna wâni, orheganye eby'amabalamo, ogende na mwene winyu. Nnâmahanga Nyamuzinda w'enyanya abalange eyo munda mwajà, anabagalule bagumagumà, na malahika

wâge amuluse, anamulange mwâna wâni. Tobiya anacikomekera, bakolaga bagenda, barhang'ihôberana n'îshe na nina. Tobiti anacibwîra omugala, erhi: «Ogende bwinjà mwâna wâni».

¹⁸ Nina wa Tobiya anacimuhôbera, avugumula emirenge, anacibwîra Tobiti, erhi: «Cirhumire waleka oyu mwâna wâni agenda? K'arhali ye kola kakoma kîrhu, k'arhali ye okola wajà arhulangûla enjira?

¹⁹ Casinga lurhacibaga lwa nsaranga zône nânene, ci ziyôkole mugala wâni!

²⁰ Okulama nk'okwo Nnâmahanga anarhuhâgaye kwâli kurhukwânîne.»

²¹ Tobiti anacimubwîra, erhi: Leka binwa bya bene ebyo! Omwâna wîrhu oyo ogenzire mugumagumà, kw'anagaluka rhugumagumà. N'amasù gâwe gabona amango agaluka mugumagumà.

²² Leka binwa bya bene ebyôla! Orhabayôboheraga, mwâli wîrhu. Malahika mwinjà amulusa n'okubalama kwâge kwabà kwinjà, agaluka mugumagumà.

6

¹ Ana anacihusa okulaka.

VI. Okubalama kwa Tobiya: Olw'enfi

² Nyamwâna acilikûla bo na malahika, ak-abwa kâbo nako kabashimbûlira omu nyuma. Banahuma enjira yâbo oku bali babirhi. Oku budufu burhanzi hanacihanda oku burhambi bw'olwîshi luderhwa Tigri.

³ Nyamwâna anaciyandagala mpu akola agend'icîkalaba amagulu muli olwo lwîshi lwa Tigri. Ow'enfî munene anacishabira mulya mîshi, anaciyisha ayishire emunda ali alonzimulya okugulu. Nyamwâna anacibanda endûlù.

⁴ Malahika anacibwîra nyamwâna, erhi: «Ogwârhe eyo nfî, osêze». Olya mwâna anacirhuluba elya nfî, ayisha abululira ebulambo.

⁵ Malahika anacimubwîra, erhi: Oyibâge, orhôle endulwè, omurhima n'obudiku, obiy-omeke ci okabulire amalà; endulwè, omurhima n'obudiku biri bufumu bwinjà.

⁶ N'erhi ayûs'ibâga erya nfî, nyamwâna ayiyômola endulwè, omurhima n'obudiku, ayôca ecihimbi câyo n'ecindi acishîgakwo omunyu, anaciyomeka omu nshoho. Oku bali babirhi banacilîkûla, kuhika bayegera e Mediya.

⁷ Okubundi nyamwâna anacidôsa malahika, erhi: «Mwene wîrhu Azariyasi, bufumu buci bubà omu murhima, omu budiku n'omu ndulwè y'enfî?»

⁸ Anacimushuza, erhi: «Omurhima n'obudiku bw'enfî orhang'ibisirha, onabibayize omulume nîsi erhi omukazi oli na shetani, kandi erhi wundi muzimu mubî, banafuma bulya buhanya bwâbo, balya bashombanyi bâbo banabarhengahkwo loshi.

⁹ Endulwè, omuntu erhi ankayishîga oku masù g'omuntu walwâla amasù, nîsi erhi wankay-ibûhira oku masù gahûsire, galya masù ganafuma».

¹⁰ Erhi babà bamâjà omu Mediya, banakola bayegire hôfi na Ekbatani,

¹¹ Rafaheli anacibwîra nyamwâna, erhi: To-biya mwene wîrhu; naye erhi bici? Malahika, erhi: labaga omu mwa Ragweli rhugwâsirwe okuhanda mwa buno budufu. Oyo mulume ali mwene winyu, agwêrhe n'omunyere, izîno lyâge ye Sara.

¹² Oyo mulume ali mwene winyu, agwêrhe n'omunyere, izîno lyâge ye Sara. Arhajira murhabana nîsi erhi wundi mwânanyere, ci Sara ho na hoshi aha. N'oyo munyere we omulingânîne kulusha abandi boshi, we okwânîne okumuhâbwa omuyîmemwo, ogwêrhe obuhashe bw'okuyîma omu by'îshe. Nyamunyere abà mwânanyere wa bwîrhonzi, mwânanyere wa burhwâli mwânanyere mwinjà bwenêne, n'îshe naye abà muntu mwinjà bwenêne.

¹³ Oli n'obuhashe bw'okumuyanka, onyumve mwene wîrhu, nayîsh'ishambâla n'îshe hano budufu, nti akuhè nyamunyere omushebe. N'amango rhwarhenga e Ragesi rhwanajira eby'obuhya bwâge. Manyire oku Ragweli arhankakuyîmaye nîsi erhi okumuhà owundi mpu abè ye omuyanka, bulya anahâbwa obuhane b'okufà nk'oku binayandisirwe omu citabu ca Mûsa, bulya amanyire oku we ogwêrhe obuhashe bw'okuyanka oyo mwâli kulusha abandi boshi. Mwene wîrhu onyumvagye buno, muli obûla budufu rhwashambâla ebiyêrekîre nyamunyere rhunamulunge mwembi n'amango rhwarhenga e Ragesi, rhwanamurhôla rhugende rhweshi emwinyu.

14 Okundi Tobiya anacishuza Rafaheli, erhi: «Yâga mwene wîrhu Azariasî, nayumvîrhe oku oyo munyere amayankwa na balume nda n'oku banakâfîra omu k'obuhya budufu, ngasi mango erhi banarhangulaga okumuyegera, boshi banafè nanayumvîrhe baderha mpu muzimu okaz'ibayîrha.

15 Nâwe wêne oyumvîrhage oku arhali nyamukazi ye ofà ci abamuyegera bo bafà; niono nyôbohire okufà, bwenêne obu ndi mwâna cûsha wa larha na nyâmà; erhi na nkafà barhacigwêrhi wundi ndi wankababisha.»

16 Anacimushuza, erhi: Ka orhacikengiri galya marhegeko sho akuhaga mpu oyanke omukazi w'omu nyumpa y'îshe? Ci onyumvagye mwene wîrhu, orhalolaga kw'oyo muzimu, oyanke nyamunyere kône; niono manyire oku muli buno

budufu bakuhaye mpu abè mukâwe*.

¹⁷ Hano okola wajà omu kabuhya orhang'irhòla kuli bulya budiku na kuli gulya murhima gw'erya nfî, obisirhire halya bayôkera obukù: ehisununu hyanazûka, hihimve shetani

¹⁸ shetani anahibayizako kandi anayâka arhenge muli nyamukazi loshi. Na hanôla mukola muli haguma, burhanzi mwanarhang'iyîmuka, mwanafukama, musalîre, mushenge Nnâmahanga w'e mpingu amuyandagalizekwo obwonjo n'obucire bwâge. Orhayôbohaga, bulya kurhenga mîra oyo mukazi we alirheganyizibwe mpu abè kashambala kâwe, mpu nâwe obè bucire bwâge. Mwayîsh'igenda mweshi naye; nanakubwîra oku wamuburhakwo abâna, nabo bayôrha nka balumuna bâwe.

* **6:16 6, 16** Amahugûlo g'e cilatini gayushwire ebinwa malahika Rafaheli abwîraga Tobiya, erhi: «Oyumvîrhize bwinjà nakubwîra bantu bahi bayish'ihimwa na Shetani. Bo balya: erhi babà bamayankana, omurhima gwâbo gwanaciyegûla bwenêne kuli Nyamuzinda, lyo bahima amagene gâbo, ciru na buzinda bashushane n'enfarasi erhi cihêsi nk'oku obukengêre bwâbo bwanazazisire, ntyo bo bantu Shetani ahashire abo. Wêhe, hano oyûs'ijà omu buhya, obêre nsiku isharhu mwene mukâwe, erhi mudwîrhe mwasalira buzira kumanyana, omu lusiku lurhanzi, omugî gw'enfi gwanalibirhakwo oyo muzimu (Asimodeya:). Olusiku lwa kabirhi, wanayêmêrerwa omu cinyabuguma ca bashakulûza hatagatîfu. Omu lusiku lwa kasharhu, wanahâbwa obwangà lyo mukaz'iburha abâna bagumagumà. Enyuma ly'olwo lusiku lwa kasharhu, akabà ogwêrhe obukenge n'omurhima gwâwe kuli Nyamuzinda, go mango wankayegera mukâwe. Arhali mpu lyo otwa amagene gône, ci bwenêne omu kulonza okuburha abâna. Na ntyo gulya mugisho gw'okuburha washobôlaga emwa Abrahamu, wanaguhereza iburha lyâwe».

Orhayôbohaga.

¹⁹ Erhi Tobiya ayumva ebyo binwa bya Rafaheli byamumanyisagya bwinjâ oku agwêrhe omunyere w'omu mulala gwâge, n'oku ali w'omu bûko bw'îshe, anacimusîma bwenêne, n'omurhima gwâge gwacishwekera kuli ye.

VII. Tobiya emwa Ragweli

7

¹ Erhi bahika omu Ekbatani, Tobiya anaciderha, erhi: «Yâga mwene wîrhu Azariyasi, ompise ho na halya emwa mwene wîrhu Ragweli». Naye anacimuhisa omu nyumpa aha mwa Ragweli. Banacimushîmâna atamîre hôfi n'olumvi lw'omu muhanda gwâge.

Banacimulamusa bo barhangiriza, naye anacibashuza, erhi: «Mushagaluke bwenêne, bene wîrhu muyishe bwinjâ, mwamâhika bagumagumâ». Anacibahêka omu nyumpa yâge.

² Anacibwîra mukâge Edna, erhi: «Ewani kwo kurhi oku oyu mwâna amashusha mwene wîrhu Tobiti».

³ Edna anacibadôsa, erhi: «Muli ba ngahi bene wîrhu?». Nabo banacimushuza, mpu: «Rhuli bene Nefutali, mwa balya bahêkagwa bujâ e Ninive».

⁴ Nyamukazi anacidôsa, erhi: «Ka muyishiyo mwene wîrhu Tobiti?» Nabo, mpu: «Nêci rhu-muyishi».

⁵ Nyamukazi, erhi: «Kazibuhire?» Nabo, mpu: «Ho acibâ anazibuhire» Tobiya anaciyûshûla, erhi: «Ci ye larha».

⁶ Ragweli anacihama, amuhôberanya, avugumula emirenge.

⁷ Anaciderha, erhi: «Osûhirwe mwâna wâni, sho ali mubusi oshingânîne! Aye! iragi libî okubona abà muhûrha omuntu walimushin-ganyanya n'owakazâg'ijira amarhabâle kulya!» Ashub'iciyôha omu birhugo bya Tobiya alaka bwenêne.

⁸ Naye mukâge Edna arhondêra okulaka; omwâli Sara naye ko nako alaka.

⁹ Anacigend'ibâga omwâna-buzi abayankiri-ramwo kwinjà. Erhi bayûsa okuyôga n'okucîkalaba n'erhi babà bakolaga bacîlambwîre balya, Tobiya anacibwîra Rafaheli, erhi: «Mwene wîrhu Azariyasi, bwîraga Ragweli ampè oyu mwâli wîrhu Sara».

¹⁰ Ragweli anaciyumva birya binwa, anacishuza nyamwâna, erhi: «Olye, onanywe, onagend'igwîshira bwinjà. Bulya ntà wundi muntu wankayanka Sara okuleka we wênene, mwene wîrhu. Nâni nienene ntagwêrhi obuhashe bw'okumuhà owundi muntu okuleka we, bulya wêne we mwene wîrhu wa hôfi. Ci konene nakubwîra okunali mwâna wâni.

¹¹ Namâmuhà balume nda muli bene wîrhu na boshi banakaz'ifà obudufu bankanaderha mpu bamuyegera. Na buno, mwâna wâni, olye onanywe, Nyamuzinda yêne akola aho.»

Tobiya ayanka Sara

Tobiya anacishuza, erhi: «Ntalye ntananywe kuhika otwe olwo lubanja lwâni». Ragweli anacimubwîra, erhi: «Namâkujira, omuhâbirwe, nka kulya binadesirwe omu citabu ca Mûsa, n'empingu erhegesire mpu omuhâbwe. Rhôla mwâli winyu oyo. Alà oku okola mushinja wâge,

naye akola mwâli winyu, ye oyu wamâhâbwa loshi kurhenga ene. Nnâmahanga w'enyanya akuhè omulagi mw'obu budufu bw'ene, mwâna wâni, akubabalire, anakuhè omurhûla*».

¹² Ragweli anaciamagala omwâli Sara, naye anaciyisha emunda ali, erhi abà amâgwârha omwâli okuboko, akuhà Tobiya anacimubwîra, erhi: «Yankaga ye nk'oku irhegeko na ecitabu ca Mûsa cinadesire, nkuhîre ye abè mukâwe. Rhôlaye, mugende bagumagumà emunda sho ali. Na Nyamuzinda w'enyanya akuhè iragi n'omurhûla!»

¹³ Anaciamagala nina wa nyamunyere, anacirhumiza mpu bamulêrhere akaratasi, anaciyandika kulya karatasi obuhashe bw'okuhâna omwâli bwo bunaligi buhya, kw'obwo buhashe aderha oku ayemire okumuhà ye nka mukâge omu kukulikira oburhegesi bw'irhegeko lya Mûsa.

¹⁴ Okubundi barhondêra okulya n'okunywa.

¹⁵ Ragweli anaciamagala mukâge Edna, anacimubwîra, erhi: «Mwâli wîrhu, orheganye ecindi ciyumpa c'okuhekamwo Sara»,

¹⁶ Nyamukazi anacikanya, agend'irheganya encingo omu ciyumpa nka kulya ibà ananaderhaga, anacihiramwo namunyere. Naye anacirhondêra amuvugumulirakwo emirenge, buzinda ahorhola erya mirenge yâge anacimubwîra erhi: «Olangâlîre! mwâli wâni,

* **7:11 7, 11** Omu mahugûlo g'ecilatini, Ragweli adesire, erhi: «Nyamuzinda wa Abrahamu, Nyamuzinda wa Izaki, na Nyamuzinda wa Yakôbo abè haguma ninyu. Yêne abahebe haguma, abasîmise n'omugisho gwâge».

Nyakasane w'empingu ahindule ogu mutula gwâwe okubà masîma! Ola ngalire, mwâli wâni!» Nyamukazi anacihuluka.

VIII. Enshinda

8

¹ Erhi bayûsa okulya n'okunywa, balonza okuj'igwîshira, Bahêka nyamwânarhabana, bamuhira omu yâge nyumpa.

² Tobiya anakengêra birya binwa bya Rafaheli: anayômola omu nshoho yâge bulya budiku na gulya murhima gw'enfî, anabisirhirira aha lukalango lw'obukù.

³ Akabayo k'erya nfî kacîka olya shetani, ayâka, ajà omu bihugo by'e Mîsiri y'enyanya. Rafaheli anacimukulikirayo agend'imushwêkerayo.

⁴ Banacihuluka banaciyigala enyumpa. Tobiya anacizûka oku ncingo anacibwîra Sara, erhi: «Mwâli wîrhu, zûka rhushenge rhuhûne Nnâmahanga arhubabalire anarhulange».

⁵ Anacizûka, barhondêra okushenga n'okuhûna mpu babone akalamo bakaderha mpu: «Oj'irenge, Nyamuzinda w'ababusi bîrhu n'izîno lyâwe lij'irenge emyâka yoshi omu ngasi bûko. Amalunga gakukuze, n'ebiremwa byâwe emyâka n'emyâka!

⁶ “We walemaga Adamu, wanacimuhà owakâmurhabâla anakâmugwâsa, ye mukâge Eva na bombi bo babusire abantu boshi. Wadesire erhi kurhakhwânîni omuntu ayôrhe yêne, rhumuhè owakâmurhabâla omushushire”.

7 “Na bunôla Yâgirwa, arhali mîru garhuma nayanka oyu mwâli wîrhu, ci omu kushimba okunali. Ojire rhubone obwonjo nie naye, rhulinde rhushosihalira haguma”».

8 Bombi oku bali babirhi banacishuza, mpu: «Amen, amen».

9 Banacijà îrò obwo budufu.

10 Ragweli anacizûka, anacihamagala abambali, bakanya bagend'ihumba enshinda. Erhi amâderha, mpu: «Arhag'ifà n'abandi balekirhushekera n'okurhujâcira».

11 Erhi babà bamâhumba omwîna, Ragweli akanya ajà ebwa nyumpa, aha magala mukâge, anacimubwîra, erhi:

12 «Orhume mwambali-kazi muguma ajemwo, alole erhi acizîne, lyo erhi akabà anafîre rhuhash'imubisha n'abandi barhamanyiri».

13 Banacirhuma olya mwambali-kazi wâbo, anaciyasa omuliro. anaciyigula olumvi: anacijà omu nyumpa, ashimâna bali îrò banagwîshîre haguma.

14 Olya mwambali-kazi wâbo anacihuluka, ababwîra, erhi: azîne na ntà hibî hirimwo.

15 Ragweli akuza Nyamuzinda w'empingu anaciderha, mpu: «Oyagirwe, Nyakasane na ngasi bukuze bwimâna, oyagirwe emyâka yoshi!

16 Oyagirwe, bulya wamansîmîsa, arhali oku nakâg'îcikêbwa kwo kuciyîshire, ci wamarhujirira nk'oku obwonjo bwâwe bunali bunene.

17 Oyagirwe, bulya wababalire abà bâna b'ecûsha bombi. Obashobôze, Nyakasane obwonjo n'obucire n'akalamo kâbo kayûrhire omu busîme n'obwonjo bwâwe».

¹⁸ Okubundi anacibwîra abarhumisi mpu batulire omwîna burhacicanûla.

¹⁹ Anacibwîra mukâge mpu ajire migati minji, naye akanya ajà ebwa lugo lw'ebintu byâge ayisha adwîrheyo mpanzi ibirhi, ngandabuzi ini, anaciderha mpu babirheganye, nabo banarhondêra okubirheganya.

²⁰ Anaciamagala Tobiya anacimubwîra erhi: «Nsiku ikumi n'ini zoshi orhafukunya hano, ci wabêraho omu kulya, omu kunywa na ntyo osîmîse omurhima gwa mwâli wâni owali wamârhindibuka n'amalumwa.

²¹ Omu bintu byâni byoshi, orhôle mwo bwona buno, ecigabi ca kabirhi*, kandi ogende mugumagumà emunda sho ali. N'ecindi cigabi cisigîre, mango nafà niono rhwêne mukânie, canabà câwe. Olangâlire! Mwâna wâni, ndi sho, na Edna ali nyoko, rhuli eburhambi bwâwe n'ebwa mwâli winyu buno n'emyâka yoshi. Olangâlire, mwâna wâni!»

IX. Obuhya bwa Tobiya

9

¹ Okubundi Tobiya anacibwîra Rafaheli erhi:

² «Mwene wîrhu, Azariyasi, yanka barhumisi babirhi na ngamiya ibirhi oje e Ragesi y'omu Madiya emwa Gabayeli okumpûnira ensaranga anayishe emwâni oku buhya.

* **8:21 8, 21** Emyanzi eyêrekîre obuhya bwa Sara, eshushîne n'emyanzi y'obuhya bwa Rebeka (Murh 24), Raheli (Murh 29); mukà Samsoni (Bac 14). Cikône lêro ahâli h'okuhûna engulo (Murh 34, 12) ishe wa nyamunyere anabà ye sholôla engulo.

³ Ojè emwa Gabayeli: omuhè eri ikontorà. Orhôle ziryà nsaranga, onamubwîre ayîshe eno oku buhya.

⁴ Bulya wêne omanyire oku larha adwîrhe aganja ensiku, n'erhi nankalegama lundi lusiku luguma nanamubabaza bwenêne.

⁵ Wabwîne kurhi Ragweli anahigaga, nâni ntankahama akanwa kâge». Rafaheli anacilikûla na ba lya barhumisi bâni na ziryà ngamiya oku ziri ibirhi, bajà e Ragesi omu Mediya. Bahika aha mwa Gabaeli. Anacimuhà liryà ikontorà anacimubwîra oku Tobiya mugala wa Tobiti anayansire omukazi n'oku amulalisire mpu ajè oku buhya. Anaciyimuka, amuganjira orhushoho nk'oku rhwalikwo akashè, barhuhira oku ngamiya.

⁶ Banacizûka lubungubungu bombi, bajà oku buhya. Banacijà aha mwa Ragweli, banacishimâna Tobiya alilambulire oku cîbo; ahama, amulamusa, Gabaeli avugumula emirenge, anacimubwîra, erhi: «Muntu w'okunali, waburhagwa n'omuntu w'okunali, muntu mushinganyanya, muntu wa marhabâle manji, Nyakasane amuyandagalize omugisho gwâge gw'empingu, we na mukwî, îshe na nina wa mukâwe! Ayâgirwe Nyamuzinda ocirhumire nalolakwo enshusho menemene ya muzâla wâni Tobiti!»

10

Tobiya ashubira emwâbo

¹ Muli ago mango, Tobiti, ngasi lusiku erhi anaganja emiregerege, inga omu kugenda inga

omu kugaluka. Ezo nsiku zahika n'omugala arhagaluka.

² Lêro akâcîderheza, erhi: «Ka kugwârha bamugwârhirage eyo munda? Nîsi Gabaeli ka kufà afirage, na ntyo abula wamuhà zirya nsaranga».

³ Arhangira okuyumva omungo.

⁴ Mukâge Ana anacimubwîra, erhi: «Mugala wâni kufà oku afîre arhaciri w'omu bazîne». Anacirhondêra avugumula emirenge, akâlakira omwâna wâge, akâderha, erhi:

⁵ «Yajeewe, mwâna wâni, carhumaga nkuleka nti ogende, we kamole k'amasù gâni».

⁶ Tobiti anacikamukalihira, e erhi: «Hulika! leka binwa bya bene ebyo, mwâli wîrhu! Ali mugumagumà. Hanali cindi cabahanzize okuyisha; omuntu wagenda naye ali muntu wa kucîkubagirwa, anali w'omu bene wîrhu. Orhacîlibuze erhi ye orhuma, mwâli wîrhu: ci ye alà».

⁷ Nyamukazi anacimushuza erhi: Orhakambwîra ntyo, orhanshundule, omwâna wâni afîre. Nyamukazi anacîkwêba embuga, ahengûza muli erya njira omugala agendamwo na ntyo ngasi lusiku; na ntâye wankahashire okumurhûliriza. Erhi izûba lyazikaga, naye anashubire omu nyumpa, abugumule emirenge, alake obudufu boshi buzira kubona îrò.

Erhi zirya nsiku ikumi n'ini Ragweli ahigaga mpu ajiriramwo omwâli olusiku lukulu zihika, Tobiya anacijà emunda ali anacimubwîra, erhi: «Waliha nsengarusirage, nkola nagenda, bulya manyire oku larha na nyâmà bakola bamanya mpu barhakacimbonakwo. Nkusengîre larha

ondikulage njè emunda larha ali. Nakumanyisize bwôrhere buci namulesiremwo».

⁸ Ragweli anacibwîra Tobiya, erhi: «Bêra aho, bêra aho, mwâna wâni, narhuma entumwa emunda sho Tobiti ali, banaj'imumanyîsa emyanzi yâwe».

⁹ Tobiya azikira bwenêne, erhi: «Nanga ciru n'ehitya, ondikulage duba njè emunda larha ali».

¹⁰ Ragweli anaciyimuka, anacihà Tobiya omukazi wâge Sara, na ecigabi ca kabirhi c'ebintu byâge. Abambali, abambali-kazi, enkafu, ebibuzi n'endogomi, engamiya, emishangi, ensaranga n'ebirugu by'omu nyumpa.

¹¹ Anacibasezera, bagenda boshi bashagalusire; anacibabwîra Tobiya, erhi: «Oyôrhe bwinjà, ogende bwinjà, mwâna wâni! Nyamuzinda w'empingu akushokolere we na mukâwe Sara, mâshi nâni nsinze oku bâna binyu embere nfè».

¹² Anacibwîra omwâli Sara, erhi: «Ojage emunda shazâla wâwe ali, bulya kurhenga ene bakola babusi bâwe nk'abanakuburhaga bônene. Ogende n'omurhûla, mwâli wâni, nkaz'iyôrha nayumva aminjà kuli we amango nancibâmwo omûka goshi». Erhi ayûs'ibalamusa, abasêzera.

Edna naye anacibwîra Tobiya, erhi: «Mwâna na mwene wîrhu muzigirwa, Nyakasane akuhêke, mâshi nâni mbone bagala bâwe na ba mwâli wâni Sara e mbêre nfè. Embere za Nyakasane nkuhîre oyu mwâli wâni, irhondo orhamubabazagya ciru n'eriguma omu kalamo kâge koshi. Mwâna wâni, ogende n'omurhûla! Kurhenga ene nkola

ndi nyoko, na Sara mwâli winyu. Mâshi nîrhu rhubone eryo iragi omu nsiku zoshi n'obuzîne bwîrhu». Anacibanunugurha bombi, anacibasêzera mpu bagende n'omurhûla.

¹³ Tobiya anacirhenga aha mwa Ragweli yêshi ali mutaraga, anashagalusire, ayisha akuza Nyakasane w'empingu, ye mwâmi w'ebintu byoshi, kuli okwo anagendesize amâjira gâge goshi. Agisha Ragweli na mukâge Edna anaciderha, erhi: «mbè n'iragi ly'okukaz'ibakenga n'okubakuza omu nsiku z'akalamo kâni koshi!»

X. Tobiya ahika aha mwâbo: olw'amasù

11

¹ Erhi bahika aha Kaserini oli ah'ishiriza lya Ninive, Rafaheli anaciderha, erhi:

² «Omanyire kurhi rhwasizire sho ayôsire.

³ Rhukola rhwalibirha, rhushokolere mukâwe, rhugend'irheganya enyumpa ayish'ijamwo.»

⁴ Banacishokola oku bali babirhi. Anacimubwîra erhi: «Fumbarha erya ndulwè omu maboko gâwe». Akabwa nako kanacigenda nabo, kashokolera Rafaheli na Tobiya.

⁵ Ana ali atamîre erhi adwîrhe ahengûza omu njira y'omugala.

⁶ Anacilangîra ayishire, anacibwîra îshe, erhi: «Alà, mugala wâwe alà oyishire n'olya mulume banagendaga bombi».

⁷ Rafaheli anacibwîra Tobiya embere bahike hali îshe, erhi: «Manyire oku amasù gâge gayiguka.

⁸ Oyîsh'ishîga amasù gâge n'erya ndulwè y'enfi, obufumu bwanagwârha, kandi bwanajà bwarhenza galya magamba g'amadôka, n'aho sho anashub'ibona naye obulangashane».

⁹ Ana alibirha, acîhonda omw'igosi ly'omugala, anacimubwîra, erhi: «Obu namâkubona, mwâna wâni, nanacîfiraga». Anacivugumula emirenge.

¹⁰ Tobiti naye anaciyimuka, ajà ahukuza eyi n'eyi ayisha omu muhango gujire omungo.

¹¹ Tobiya anacijà emunda ali n'erya ndulwè y'enfi omu nfune; ayibûhira oku masù gâge, amugwârha, anacimubwîra, erhi: «Olangâlîre, larha!» amuhirako obufumu, analinda hisanzi hisungunu,

¹² buzinda, na ngasi kuboko, amudokôla ehishisha oku burhambi bw'amasù.

¹³ Îshe acîyôha omw'igosi lyâge,

¹⁴ avugumula emirenge, anaciderha, erhi: «Nakubwîne, mwâna wâni, kamole k'amasù gâni!» Anaciderha, erhi: «Ayâgirwe Nyamuzinda, liyagirwe n'izîno lyâge likulu bwenêne, bayagirwe na bamalahika bâge batagatifu boshi. Izîno lyâge likaz'iyôrha libaho, bayagirwe na bamalahika bâge emyâka yoshi!

¹⁵ Bulya yêne alirhanzirimpa obuhane na lolà oku niono ndwîrhe nabona buno mugala wâni Tobiya».

Tobiya anacijà omu nyumpa, ayishakuza Nnâmahanga n'izù linene; anacimanyîsa îshe oku okubalama kwâge koshi kwagendesire bwinjà, oku adwîrhe ensaranga, oku anashebire n'omukazi Sara mwâli wa Ragweli, erhi: «Lolà oku ali hôfi n'omuhango gw'e Ninive».

¹⁶ Tobiti anacikanya aj'iyankirira omwâlikazi, yêshi n'omwîshingo, anayisha akuza Nnâmahanga kuhika aha muhango gwa Ninive. N'abantu b'e Ninive balangiraga ajà akanyagira n'emisî yâge yoshi, lêro barhanacimugwârhiri oku kuboko, basômerwa. Na Tobiya ajà ahamagaza oku Nyamuzinda anamuberire obwonjo anamuyigwîre amasù.

¹⁷ Tobiti anaciyegera hôfi na Sara, mukà omugala Tobiya, anacimubwîra, e erhi: «Oyîshe mugumagumà wêshi mwâli wâni. Ayâgirwe na Nyamuzinda owakuhisagya eno mwîrhu, mwâli wâni. Sho agishwe na mugala wâni Tobiya agishwe, nâwe wêne ogishwe mwâli wâni! J'omu mwâwe, ozibuhire, oli n'omugisho n'obusîme, mwâli wâni». Olwo lusiku Abayahudi boshi b'e Ninive basîma.

¹⁸ Nabo banaciyisha Ahikari na Nadani, bagala ba mukulu wa Tobiti, nabo bashagaluka kuli okwo.

XI. Malahika Rafaheli acimanyisa

12

¹ Erhi ensiku nkulu z'obuhya zihwa, Tobiti anacihamagala omugala Tobiya anacimubwîra, erhi: «Mwâna wâni, lolà kurhi wahà oyo muntu omukamarho gwâge na kurhi wankamuyûshûlira».

² Tobiya anacishuza, erhi: «Larha, mukamarho mucu nankamuhà? Ntankaheza bici erhi nakamuha ecigabi ca kabirhi c'ebirugu anadwîrhe rhwe naye.

3 Anangendîne mugumagumà, anabusire mukânie, anandwîrhîre ensaranga, amânakubuka, luhembo luci nankamuhâga?».

4 Tobiti anacishuza, erhi: «Nêci kukwânîne ayanke ecigabi ca kabirhi c'ebi birugu anayishaga adwîrhe».

5 Tobiya anacimuhamagala owâbo amubwîra, erhi: «Yankaga ecigabi ca kabirhi c'ebi wali odwîrhe, gwo mukamarho gwâwe, onagendage n'omurhûla».

6 Okubundi Rafaheli anacibahêka mahwe oku bali babirhi anacibabwîra, erhi: «Mukuze Nyamuzinda mumuhêke irenge embere z'ebiremwa binabamwo omûka byoshi oku minjà anamujirire, omu kukaz'ikuza n'okuyimba izîno lyâge. Mumanyîse abantu boshi ebi Nyamuzinda amujirîre, murhanarhindiraga okukâmuwuga omunkwa.

7 Kuli kwinjà okulanga ihwe lya Mwâmi, ci konene kuli kwinjà okumanyîsa n'okuyâlîza aminjà ga Nyamuzinda*. Mukajira aminjà, ntà bubî bwankamujakwo.

8 Okushenga, omu kucîshalisa okunali, n'okukâjira amarhabâle omu bushinganyanya, ebyo bilushire obugale burhalimwo bushinganyanya. Kuli kwinjà kulusha okukahâna oburhabâle ahâli h'okubîka obuhirhi bw'amasholo.

* 12:7 12, 7 Abagula b'abâmi barhegesirwe okulanga amahwe ga bannâhamwâbo lyo amahano gâbo garhag'ihagalikwa n'ababisha. Ci kône okumanyîsa obuzigire bwa Nnâmahanga kôhe, kurhankalêrha mbaka nci. Ci kuli kuhamîriza obwonjo n'okuli obuhashe n'obuzigire bwa Nnâmahanga.

⁹ Amarhabâle ganafungire omuntu oku lufù, ganamukulire n'ebyâha. Banyakujira marhabâle, ensiku zâbo zayunjula kalamo.

¹⁰ Abajira ecâha n'okurhashingânîni bali bantu bacîshomba bônene.

¹¹ Nababwîra okunali koshi, ntabafulike ciru n'ehitya. Narhanzir'ibabwîra nti kuli kwinjâ okubîka ihwe lya mwâmi n'okumanyîsa n'okuyâlîza n'obukuze boshi emikolo ya Nyamuzinda.

¹² Alà oku galya mango wakazâg'isalîra we mâshi na Sara, nâni nakaz'ikengêza ebyo by'amasala gâwe emwa Nyakasane, kuguma n'amango wakazâg'ibisha emifù.

¹³ Mwa galya mango orhakazâg'irhindira okuzûka, okuleka ebiryo byâwe n'okugenda n'okuj'ibisha omufù, narhumwa emunda oli mpu nkurhangule.

¹⁴ Ci, kuguma Nyamuzinda anantumire mpu nkufumye na mwâlîkazi wâwe Sara.

¹⁵ Niono nie Rafaheli muguma w'omu bamaalahika nda, balya bakagenda n'okujâ embere z'irenge lya Nyakasane».

¹⁶ Ba-Tobiya oku bali babirhi barhemuka, bakumba bubî, bayôboha bwenêne.

¹⁷ Anacibashuza, erhi: «Murhayôbôhe, omurhûla kuli mwe! Mukuze Nyamuzinda ensiku zoshi.

¹⁸ Niono amango nali haguma ninyu, arhali buhashe bwâni bwarhumaga nabêra haguma ninyu, ci oku bulonza bwa Nyamuzinda. Mukuze ensiku zoshi, munayimbe irenge lyâge.

¹⁹ Orhakazâg'imbona nalya, ci wakarhangâla n'ebiri nka bilôrho.

²⁰ Na buno mukuze Nyakasane o mw'igulu lyoshi, munakavuga Nyamuzinda omunkwa. Loli oku nkola nasôkera emw'olya wantumaga. Muyandike ebyo byanamuberire byoshi».

²¹ Anacisôka, nabo bazûka, ci konene barhaci-hashaga okumubona. Bakakuza, bakayîmba irenge lya Nyamuzinda, banamuvuga omunkwa kuli ago minjâ anabajiriraga, na kuli okwo babonekeragwa na malahika wa Nyamuzinda.

XII. Olwimbo lwa Tobiti

13

¹ Tobiti anaciderha, erhi:

«Ayâgirwe Nyamuzinda ozîne ensiku zoshi n'obwâmi bwâge bugandâze ensiku zoshi!

² Bulya anahane, anabulibabalira. Anahebe omuntu idako bwenêne, ekuzimu; abuli muyôkola na ntâco cankacîfulika okuboko kwâge.

³ Mumuvuge omunkwa mweshi bene Israheli, embere z'amashanja oku amuhiraga muli bo.

⁴ Muli bo abamanyisize obuhashe bwâge. Mumuhêke irenge embere z'ebiremwa byoshi, bulya ye Nyakasane na Nyamuzinda wîrhu; ye Larha, ye Nyamuzinda emyâka n'emyâka.

⁵ Anabahane erhi mabî ginyu garhuma; na mweshi ashub'ibabalira omu gandi mashanja goshi, emunda mwanashandabanire.

- 6 Mukashubira emunda ali n'omurhima gwinyu goshi n'iroho linyu lyoshi, omu kukâjira okunali embere zâge, ashub'iyêrekera emunda muli, arhanacibafulike obusù bwâge. Mulolage ebi akozire muli mwe, munamukuze n'emisî yinyu yoshi; mukuze Nyakasane w'obushinganyanya, mukuze omwâmi w'e myâka yoshi. Niono eno munda nahêkagwa bujà, ntahusa kumukuza, na nyêrekane abuhashe bwâge n'obukulu bwâge embere z'amashanja g'abanya-byâha. Abanya-byâha, galuki omu bushinganyanya. Ndi wa nkamanya, hali amango ankabarhonya anababalire.
- 7 Nakuza Nyakasane mushinganyanya, n'omurhima gwâni gwakuza Omwâmi w'empingu n'enshagali gwanashagaluka.
- 8 Boshi bakamukuza n'okumuhêra irenge lyâge aha Yeruzalemu.
- 9 Yeruzalemu, cishagala citagatîfu, Nyamuzinda akuhana erhi bijiro bibî by'abâna bâwe birhuma, ci konene ashub'ibabalira abâna b'abashinganyanya.
- 10 Ovuge Nyakasane omunkwa bwenêne, onakuze Nyakasane w'enyanya emyâka n'emyâka, lyo aka-Nyamuzinda kâge kayûbakwa muli we n'obusîme bunene. Lyo asîmîsa muli we balya bahêkagwa bujà, anayêrekanîre muli we obuzigire bwâge bw'ensiku n'amango oku balagîrîre.
- 11 Obulangashane bwayisha bwalaza, bwamolekera empande z'igulu zoshi. Amashanja manji gakarhenga kuli gajè

emunda oli, n'abantu b'e mpande zoshi
z'igulu bashagamukira ebw'izîno lyâwe
litagatîfu, bakayisha badwîrhe entûlo
zâbo omu maboko gâbo, bazidwîrhîre
Omwâmi w'empingu. Obûko bwa ngasi
lubero bwakuza izîno lyâwe we cishagala
cîshogwa emyâka n'emyâka.

12 Abakuhinde bakahindwa, bakahera
abalonzikuheza, bahenangula enkûta
zâwe, eminâra yâwe, banayôca enyumpa
zâwe. C'abakurhînya bagishwe ensiku
zoshi.

13 Okanyagye, oshagaluke mweshi n'abâna
b'abashinganyanya, bulya boshi
bashûbûkira haguma. Bakuze Nyakasane
w'emyâka n'emyâka.

14 Iragi lyâbo abakusîma, abasîma n'omurhûla
gwâwe! Iragi lyâbo abantu bankababala
n'amalibûko gâwe, bulya muli we bay-
ish'ishagaluka, banabone obushagaluke
bw'ensiku n'amango.

15 Iroho lyâni likuzize Nyakasane, ye Mwâmi
mukulu.

16 Bulya Yeruzalemu anâciyûbakwe, lwo
lugo lubamwo enyumpa yâge emyâka
n'emyâka. Lyanabâ iragi lyâni erhi omu
misigala y'obûko bwâni, nankacibona
irenge lyâwe n'okukuza Omwâmi
w'empingu! Emihango ya Yeruzalemu
yanacishub'iyûbakwa n'enshangabuye,
na ngasi gandi mabuye ga ngulo ndârhi.
Eminâra ya Yeruzalemu yayîsh'iyûbakwa
n'amasholo n'orhucîkirizo rhwayo rhuli

embere rhwanayûbakwe n'amasholo gône gône.

- 17 Emirimbwa ya Yeruzalemu yabambwamwo amabuye minjà ga ngasi lubero. Enyumvi za Yeruzalemu zanayimba enyimbo z'obushagaluke n'abantu b'omu Yeruzalemu banaderhe mpu Aleluya! Aganze Nyamuzinda w'Israheli; n'abagishe bayish'ikuza izîno litagatifu emyâka n'emyâka!»

14

- ¹ Ntyo kwo Tobiti ashwinjire olwimbo lwâge.

XIII. Ensiku nzinda za Tobiti n'eza Tobiya

Tobiti anacicîfira n'omurhûla erhi abà akola agwêrhe myâka igana n'ikumi n'ibirhi. Anacibishwa n'obukuze aha Ninive.

² Amango ahûrhaga amasû ali agwêrhe myâka makumi gali ndarhu n'ibirhi, erhi ashub'irhangira okubona, ka ndi alama omu bugale, anakâjira amarhabâle manji. Anayûshûla okukâkuza Nyamuzinda n'ebirhangâzo bya Nnâmahanga.

³ Erhi akola afà, anacihamagala omugala Tobiya, anacimukomêreza ebi binwa, erhi: Mwâna wâni, rhôla abâna bâwe,

⁴ olibirhire olunda lw'e Mediya. Bulya nyêmêra akanwa ka Nyamuzinda, kanwa kaderhagwa na Nahumu: byoshi byayîsh'ihongokera kuli Asûru na kuli Ninive, ebi abalêbi b'Israheli boshi bàdesire mpu byarhumagwa na Nyamuzinda byoshi byahongokera eyo munda, omu binwa

byâbo ntà ciru n'eciguma carhalukirwa, na ngasi ciguma cayisha omu mango gâco. E Mediya abantu banafuma okwo kulusha omu Sîriya n'omu Babiloni. Na kandi nyêmîre, namanyire bwinjà oku ebi Nyamuzinda adesire byanayisha binabè; na ntà cinwa câge cankabulakuyôrha. Bene wîrhu bayûbasire omu cihugo c'Israheli boshi bahêkwa bujà bashandabanywe kuli n'eco cihugo cinjà: Ecihugo c'Israheli coshi cashuba bwerûle, Samâriya na Yeruzalemu byâbà bwerûle, aka-Nyamuzinda kashabulwa, kanarhang'iyôcibwa.

⁵ Buzinda Nyamuzinda anâcibafè lukogo, Nyamuzinda anâcibagalule omwo cihugo c'Israheli. Bashub'iyûbaka aka-Nyamuzinda, ci konene arhaciri nka aka-Nyamuzinda k'embere, okwo kuhika galya mango ganalaliragwa gahike. Enyuma ly'okwo, boshi banarhenga emunda bali bujà, banashub'iyûbaka Yeruzalemu w'irenge n'aka-Nyamuzinda kanashub'iyûbakwa nka kulya abalêbi b'Israheli banaderhaga.

⁶ N'amashanja goshi g'igulu, goshi oku ganali, ganayagalukira Nnâmahanga, ganamurhinye bwinjà, goshi ganaleka birya byâbo by'obukurungu ebya rhumaga bajà omu by'obunywesi, na kandi banakuza okushingânîne Nyamuzinda w'ensiku n'amango.

⁷ Bene Israheli banabè bacihali ago mango, boshi bashub'iyûbaka Nyamuzinda okunali, boshi bashûbûzanya, bajè aha Yeruzalemu, bayûbake n'omurhûla omw'ishwa ly'Abrahamu, banal-ihâbwe. Bashagaluka abasîma Nyamuzinda oku-

nali, n'abajira amabî n'ebirhashinganini bahirigirha omw'igulu lyoshi.

⁸ Na buno, bâna bâni, amarhegeko mbahire g'aga: Mukâkolera Nyamuzinda okunali, munakâjira okumusimîsize. N'oku bâna binyu mukâbakomêreza okushimba ebishingânîne, okukâjira amarhabâle, bakâkengêra Nyamuzinda banakâkuza izîno lyâge ngasi mango okunali n'emisî yâbo yoshi.

⁹ Na buno, mwâna wâni, rhenga e Ninive, orhacibêraga eno munda.

¹⁰ Mango wanabishe nyoko hôfi nâni, orhacilegemaga muli eci cihugo. Bulya mbwîne oku obulenzi bunji bulimwo, n'obunywesi buzira kubona nshonyi kuli byo. Olole, mwâna wâni, ebi Nadabu ajirîre Ahikari wamuleraga. Ka barhamubishaga anacizîne? Nyamuzinda amubonêsa nshonyi embere z'abantu boshi. Ahikari ajà omu bulangashane na Nadabu ajà omu ndunduli y'ensiku n'amango, bulya akazâg'ilonza okuyîrha Ahikari. Omu kukâjira amarhabâle, kwarhuma Ahikari afuma omurhego gw'olufû Nadabu ali amujirîre, na Nadabu abà ye okumba omu murhego, gwana-mukubunguza.

¹¹ Mubonerage aho, bâna bâni, ebi amarhabâle gajira n'ebi obulenzi bujira: kuyîrha buyîrha. Loli oku namâcîfira. Banacimugwishiza oku ncingo yâge, anacifâ. Abishwa n'irenge bwenêne.

¹² Erhi nina afâ, Tobiya amubisha aha burhambi bw'îshe. Anacigenda na mukâge, bajà e Mediya, agend'iyûbaka aha Ekbatani, aha mw'ishazâla Ragweli.

¹³ Abajirira bwinjà omu bushosi bwâbo na buzinda ababisha aha Ekbatani omu Mediya. Tobiya ayîma omu bya Ragweli n'eby'îshe Tobiti.

¹⁴ Afâ erhi agwêrhe myâka igana n'ikumi na nda, afâ n'irenge.

¹⁵ Embere afè, ayumva anabona oku Ninive ashandwa, abona n'abadwîrhwe bujâ e Mediya na Oyarkari, mwâmi w'e Mediya; anacikuza Nyamuzinda kuli ebyo byoshi ajirîre bene Ninive n'Asîriya. Embere afè, acîshinga erhi Ninive orhuma, akuza Nyakasane Nyamuzinda w'emyâka n'emyâka. Amen!

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e